

ПРОБЛЕМИ ЯКОСТІ ПРОДУКЦІЇ МАШИНОБУДІВНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ ТА ШЛЯХИ ЇЇ ПІДВИЩЕННЯ

Визначальним фактором конкурентоспроможності продукції в сучасному виробництві є рівень технологій. Тому особливо актуально на сьогоднішній день інноваційний розвиток машинобудівної галузі, яка є фундаментом будь-якої розвиненої економіки.

Машинобудування – галузь досить складна і різноманітна, для її розвитку потрібні різні інновації. Загальною проблемою для більшості машинобудівних підприємств на сьогоднішній день є проблема якості та властивостей матеріалів, що використовуються для виробництва, і, як наслідок – проблема якості кінцевої продукції, а також технологій, що застосовуються у виробництві.

Слід виділити наступні причини низької конкурентоспроможності машинобудівних підприємств України: наслідки закритості радянської економіки; низькі темпи науково-технічного прогресу; відсутність моральних та матеріальних стимулів до підвищення якості продукції та розширення асортименту, оновлення виробничого апарату і впровадження передових технологій виробництва; знос основних виробничих фондів і технологій, що використовуються, а також масштабів падіння виробництва у промисловості із-за розриву господарських зв'язків. Ці фактори зумовили вкрай низьку конкурентоспроможність промислової продукції українських машинобудівних підприємств і поставили завдання підвищення конкурентоспроможності національної економіки в розряд першочергових завдань.

Теоретичний генезис конкурентоспроможності простежується від праць А. Сміта, Т. Мальтуса, Д. Рікардо, І. Шумпетера, М. Портера, Дж. Ю. Стігліца до праць таких економістів, як Р. Барро, Г. Маньківа, Д. Йогерсена та ін. Питання економіко-управлінського, технологічного, соціального аспектів становлення, функціонування та розвитку світового та українського машинобудування відображені в роботах М. Антонченко, П. Голанюка, П. Давидова, О. Гурченкова, О. Майстеренко, А. Маренич, В. Астахової, М. Єрмолової та інших.

Невирішеними проблемами у цій сфері є: низька якість виробленої продукції, застарілий асортимент, низькі темпи оновлення виробничих потужностей, недостатньо висока якість матеріалів і заготовок, застаріле

обладнання, низька ступінь залучення українських підприємств у світовий науково-технологічний обмін.

Проблема конкурентоспроможності продукції в Україні в останні роки стала однією з найбільш активно обговорюваних тем в розвитку економічної науки. Якщо в економічно розвинених країнах причини такого значного інтересу до цієї проблеми полягають у величезних виробничих можливостях, накопичених цими країнами, інтернаціоналізації та глобалізації економіки, які призвели до посилення конкурентної боротьби на внутрішніх та міжнародних ринках, то причини надзвичайної актуальності цієї проблеми в Україні, як і в країнах СНД, дещо інші .

Раніше названі фактори зумовили вкрай низьку конкурентоспроможність промислової продукції українських підприємств і поставили завдання підвищення конкурентоспроможності національної економіки в розряд першочергових завдань . В даний момент Україна знаходиться на світовому ринку високотехнологічної продукції на позиціях аутсайдера, так не належить ні до однієї з провідних груп постачальників високотехнологічної продукції і не має достатньо розвиненого внутрішнього механізму ринкового та державного регулювання даного ринку.

На світовому ринку конкурентоспроможними визнано менше 1 % українських товарів і послуг. Водночас, Економіка України на 70% залежить від експорту. Однак товарна номенклатура товарів, що реалізуються на зовнішньому ринку, як і раніше складається з товарів сировинної групи і напівфабрикатів: металопродукції, мінеральних продуктів і продукції хімічної галузі, які становлять 65 % українського експорту . В умовах того, що Україна майже повністю залежить від зовнішніх енергетичних ресурсів, а енергоємність вищенаведеної продукції в країні найвища в Європі, неможливо говорити про конкурентоспроможність або прибутковість українського виробництва та експортних операцій. Тому найбільш гостро для України стоїть завдання підвищення конкурентоспроможності продукції машинобудівних підприємств, у тому числі на світовому ринку. На сучасному етапі членства України у СОТ машинобудування, як галузь, відчуває негативні наслідки цього.

Однак, фахівці стверджують, що ефект для кожного окремого сектора галузі різний.

Підвищення конкурентоспроможності промислової продукції повинно безпосередньо ініціювати зростання рівня конкурентоспроможності відповідних підприємств, галузей і промислового сектора економіки країни в цілому. Тому при вирішенні комплексної проблеми підвищення конкурентоспроможності вітчизняного промислового виробництва в першу чергу необхідно звертати увагу на реалізацію заходів, які забезпечують збільшення конкурентоспроможності відповідних видів продукції.

Вирішення цих проблем на державному та регіональному рівнях має розглядатися за такими напрямками:

1. Постійний моніторинг роботи галузі з метою прогнозування основних показників розвитку в короткостроковому і середньостроковому періоді.

2. Модернізація виробництва, оновлення основних фондів за рахунок впровадження нових більш продуктивних і енергозберігаючих технологій.

3. Створення машин та устаткування нового покоління шляхом впровадження у виробництво інноваційних технологій.

4. Посилення маркетингової роботи з виявлення нових ринків збуту продукції.

5. Оздоровлення фінансового стану збиткових підприємств шляхом відділення непродуктивних виробництв, вивільнення собівартості продукції від невиробничих витрат.

6. Проведення заходів, спрямованих на підвищення якості та конкурентоспроможності продукції, забезпечення за рахунок цього її сертифікації на відповідність внутрішнім і міжнародним стандартам.

Вагомими інструментами досягнення успіху в цій справі може бути, досконала методика оцінювання рівня конкурентоспроможності підприємства, регіону і країни в цілому, одночасно з національною системою технологічного регулювання, важливою складовою якої є державні системи стандартизації, метрології, ліцензування і сертифікації продукції, а також системи контролю якості та обов'язкових стандартів.